

**UNIVERSITEIT
GENT**

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN EEN RECHTSPERSOON BIJ DE INWINNING VAN INFORMATIE DOOR DE FISCALE ADMINISTRATIE

Sylvie De Raedt – postdoctoraal onderzoeker UGent – advocaat

OVERZICHT

OVERZICHT

- I. Het recht op privéleven: bescherming van de belastingplichtige tegen de overheid – quid GwH 12 oktober 2017
- II. Het recht op privéleven van de rechtspersoon

I. HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

Artikel 8 EVRM :

een inmenging in het privéleven door de overheid is
verboden, tenzij:

- er is een wettelijke basis (de legaliteitsvereiste)
- de inmenging heeft een legitiem doel
(legitimitateitsvereiste)
- de inmenging is noodzakelijk om dit legitiem doel te
bereiken (noodzakelijkheidsvereiste)

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

- Toepassingsgebied van 8 EVRM ?

De inzameling van informatie door de fiscale administratie vormt doorgaans een inmenging in het privéleven (natuurlijke personen/rechtspersonen iets beperkter)

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

- Drie voorwaarden moeten zijn voldaan:
- (1) de legaliteitsvereiste:
 - (a) Is de (formeel)wettelijke grondslag aanwezig? Probleem bij bv. observaties
 - (b) Is de wettelijke grondslag voldoende voorzienbaar (waarborg tegen willekeurige inmenging)? Is de bevoegdheid van de overheid om zich te mengen in het privéleven voldoende afgebakend? Probleem bij diverse wettelijke bepalingen, bv. fiscale visitaties – wat bv. met actief zoekrecht?

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

- GwH 12 oktober 2017
 - Wettelijke grondslag in ib en btw is voldoende voorzienbaar:

wet is duidelijk; fiscus kan inzage niet eigenmachtig afdwingen bij
verzet belastingplichtige

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

Kritiek: EHRM controleert ook aanwezigheid van “procedurele waarborgen tegen misbruik”

GwH:

- aanstellingsbewijs (maar Cass. 12.09.2008 en 17.02.2015)
- geen belemmering van de beroepsactiviteit (niet in de wet)
- respecteren beroepsgeheim (niet procedureel geregeld in btw)
- effectieve rechterlijke controle (geen pv verplicht)

Magere waarborgen!

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

- (2) de legitimititeitsvereiste vormt geen probleem
- (3) is de noodzakelijkheidsvereiste voldaan?
 - Vele wettelijke bepalingen vereisen enkele fiscale relevantie – noodzakelijkheid gaat verder. Is de inmenging in het privéleven strikt noodzakelijk? Criterium van de subsidiariteit. Kon het doel worden bereikt op een wijze die minder privacyinvasief was?

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE BELASTINGPLICHTIGE

DUS: Inzameling van inlichtingen zonder voorzienbare wettelijke basis of zonder dat aan noodzakelijkheidsvereiste is voldaan = schending van het recht op privéleven

DAN: Onderzoeksdaad in strijd met recht op privéleven is nietig

QUID: lot van de bewijzen verkregen door deze nietige onderzoeksdaad?

Antigoon (Cass. 22 mei 2015)? Nee: beoordeling van het onrechtmatig verkregen bewijs gebeurt door toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur: **gebruiken** van bewijzen die zijn **verkregen** met schending van grondrechten is altijd onbehoorlijk bestuur (zie rechtspraak van het Nederlandse Hoge Raad / Webmindlicences (HvJ 17 december 2015))

II. HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

Toepassingsgebied 8 EVRM voor rechtspersonen – rechtspraak EHRM:

Hoewel eraan kan worden getwijfeld of een rechtspersoon een eigen “privéleven”, kan hebben, worden voor rechtspersonen diverse aspecten van het recht op privéleven beschermd onder artikel 8 EVRM (EHRM 28 juni 2007 ASSOCIATION FOR EUROPEAN INTEGRATION AND HUMAN RIGHTS & EKIMDZHIEV/Bulgarije (§60))

recht op zelfontplooiing = ultieme finaliteit van het recht op privéleven.

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

Toch verregaande bescherming van verschillende aspecten van het recht op privéleven:

Ikz inzameling van informatie door de fiscale administratie:

- a.bescherming van de lokalen van de rechtspersoon
- b.bescherming van informatie van de rechtspersoon

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

a. bescherming van de lokalen van de rechtspersoon

-> alle beroepslokalen van rechtspersonen worden beschermd (maatschappelijke zetel, bijkantoren en andere beroepslokalen)(EHRM 16 april 2002 STES COLAS EST/Frankrijk)

-> inhoudelijke argumentatie: verwijzing naar EHRM 16 december 1992 NIEMIETZ/Duitsland: recht op bescherming van beroepslokalen van een natuurlijke persoon, ratio: recht op privéleven is ook het recht om relaties aan te gaan, ook in professionele sfeer (gedachte van zelfontplooiing)
+ voorwerp en doel van EVRM is bescherming bieden tegen arbitraire overheidsinmenging

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

a. Bescherming van de lokalen van de rechtspersoon

Enige restricties:

- Kans op aanwezigheid van personen (EHRM 6 september 2005, LEVEAU & FILLON/Frankrijk)
- Inmenging in recht op “woning” kan **verregaander** zijn bij rechtspersonen en beroepslokalen van natuurlijke personen dan in private woningen (NIEMIETZ 1992) -> komt aan bod in de proportionaliteitsbeoordeling

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

b. Bescherming van de informatie van de rechtspersoon

- Principe: “information relating to a person’s private life”
- Maar:
- b.1. informatie die onderdeel vormt van correspondentie wordt wel beschermd

EHRM 28 juni 2007 ASSOCIATION FOR EUROPEAN INTEGRATION AND HUMAN RIGHTS & EKIMDZHIEV/Bulgarije: alle correspondentie van rechtspersonen wordt ook beschermd onder artikel 8 EVRM

ratio: recht op correspondentie beschermt de confidentialiteit van elke communicatie tussen natuurlijke personen (EHRM 6 december 2012 MICHAUD/Frankrijk)

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

b. Bescherming van de informatie van de rechtspersoon

EHRM 16 oktober 2007 WIESER AND BICOS BETEILIGUNGEN/Oostenrijk: bevestiging dat de rechtsbescherming **even verregaand** is als bij natuurlijke personen -> bij de proportionaliteitsbeoordeling: geen onderscheid tussen rechtspersonen en natuurlijke personen

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

b. Bescherming van de informatie van de rechtspersoon

zeer ruime invulling van het recht op correspondentie

bv. clientendossiers van een advocatenkantoor (EHRM 16 december 1992 NIEMIETZ /Duitsland);

bv. harddisk van een advocaat (EHRM 27 september 2005 SALLINEN/Finland);

bv. doorzoeken kasten advocaat (EHRM 20 december 2016, LINDSTRAND PARTNERS ADVOKATBYRA AB/Zweden)

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

b. Recht op de bescherming van de informatie van de rechtspersonen

de aanwezigheid van correspondentie, hoe beperkt ook, “besmet” de ganse maatregel

bv. beslag backup server, waaronder emails werknemers: EHRM 14 maart 2013, BERNH LARSEN HOLDING ea/Noorwegen

bv. doorgeven van aandeelhoudersregister, jaarrekeningen, bankuittreksels, 2 emails, documenten over de oprichting van een vennootschap, de eigenaars van de aandelen, de verkoop van aandelen: EHRM 16 juni 2015 OTHYMIA/Nederland

HET RECHT OP PRIVÉLEVEN VAN DE RECHTSPERSOON

b. bescherming van de informatie van de rechtspersoon

b.informatie die tot zakengeheim kan worden gerekend wordt ook beschermd

EHRM 14 maart 2013, BERNH LARSEN HOLDING ea/Noorwegen

The main issue in the instant case relates to the fact that by taking a backup copy (...), the tax authorities had obtained the means of accessing great quantities of data which did not contain information of significance for tax assessment purposes (...). That included private documents and correspondence of employees and other persons working for the companies, and confidential commercial information pertaining to the companies themselves (...); in other words, documents which affected the rights and interests of individuals and companies that were protected by Article 8 of the Convention."

Sylvie De Raedt

Vakgroep Metajuridica, Privaat – en
Ondernemingsrecht
Onderzoeksgroep fiscaal recht

E Sylvie.DeRaedt@ugent.be
T +32 9 264 68 48

www.ugent.be

Ghent University

@ugent

Ghent University

